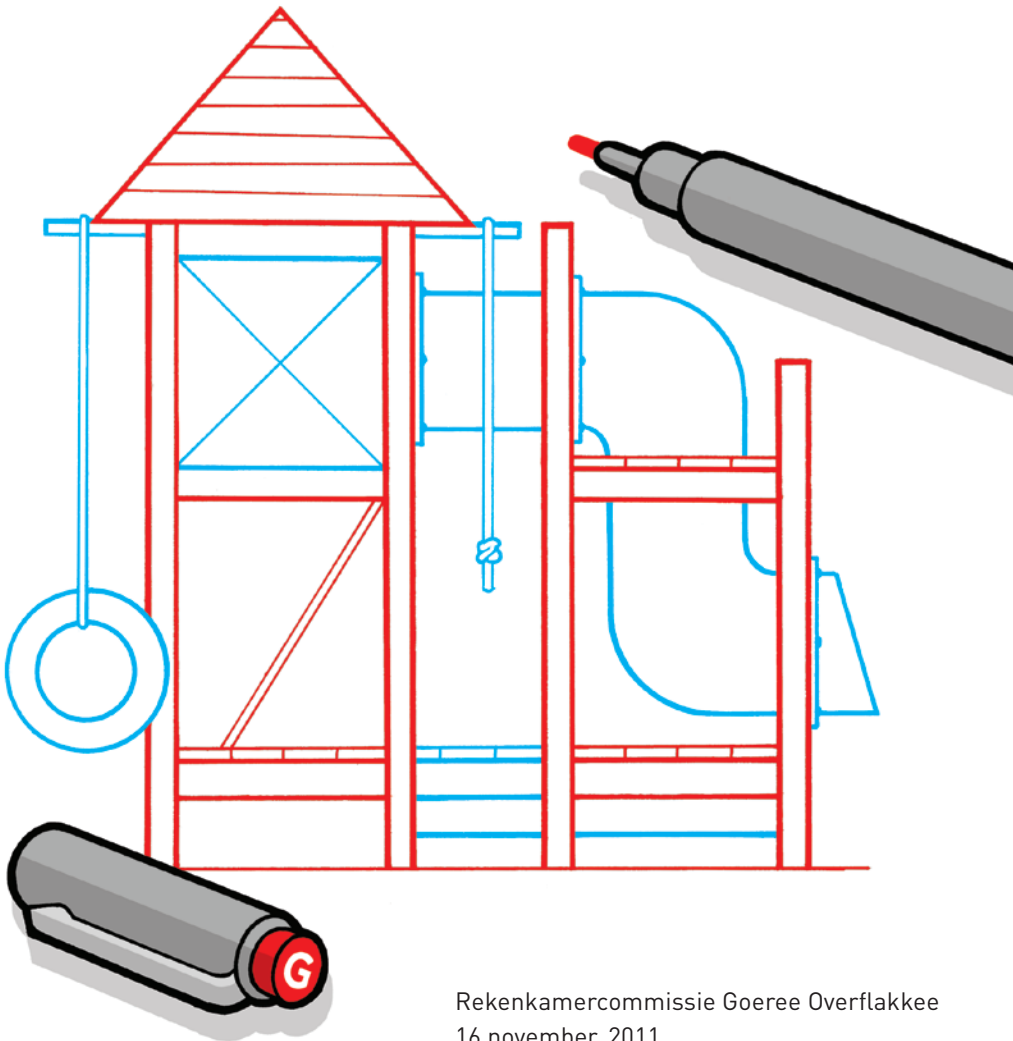

De heggetjes zijn geknipt... en hoe nu verder?

Onderzoek naar burgerparticipatie in
de gemeenten Dirksland, Goedereede,
Middelharnis en Oostflakkee.

Rekenkamercommissie Goeree Overflakkee
16 november, 2011

Wat is de rekenkamercommissie Goeree Overflakkee?

De rekenkamercommissie Goeree Overflakkee voert onderzoeken uit naar het beleid en de uitvoering van beleid door de gemeenten Dirksland, Middelharnis, Goedereede en Oostflakkee. Dit doet de rekenkamercommissie om de gemeenteraden van deze gemeenten te helpen om toezicht te houden op het gemeentebestuur en besluiten, die door dit bestuur zijn genomen te verbeteren. Ieder jaar selecteert de rekenkamercommissie per gemeente 1 of 2 onderwerpen. De rekenkamercommissie is onafhankelijk van de gemeenten en voert deze onderzoeken zelf uit. De uitkomsten van een onderzoek worden in een rapport opgenomen en aan de gemeenteraad aangeboden. De bevoegdheden van de rekenkamercommissie zijn in de wet vastgelegd.

In deze handout is de samenvatting van ons onderzoek naar burgerparticipatie opgenomen. De volledige rapportage kunt u vinden op onze website www.rcgo.nl. Hier kunt u ook eerdere onderzoeken van de rekenkamercommissie terugvinden.

Wat is Burgerparticipatie?

Burgerparticipatie betreft alle door de gemeente georganiseerde activiteiten waarbij burgers betrokken worden bij de ontwikkeling, uitvoering of evaluatie van gemeentelijk beleid of de uitvoering hiervan. De mate waarin burgers worden betrokken bij het beleid van de gemeente wordt vaak weergegeven als een zogenoemde participatieladder. Iedere stap hoger op deze ladder, houdt een grotere betrokkenheid van de burger in. De stappen op de ladder zijn: informeren van burgers, raadplegen van burgers, adviseren door burgers, coproduceren met burgers, meebeslissen van burgers. Burgerparticipatie kent vele vormen zoals een informatieavond, een workshop, een projectgroep, een denktank, een brainstormsessie, een paneldiscussies.

“De heggetjes zijn geknipt...”

De titel van het rapport is een uitspraak van de voorzitter van de werkgroep Nieuwe-Tonge in Bloei. Deze quote geeft de goede intenties van de gemeenten weer hoe zij enkele jaren terug begonnen met het intensiveren van burgerparticipatieprojecten. Maar nu moet nagedacht worden over verdieping van het contact tussen burgers en gemeente. Dit rapport geeft hier handreikingen voor.

Conclusies

De gemeenten doen meer op het gebied van burgerparticipatie dan het wettelijk minimum. Hieruit kan worden afgeleid dat de gemeenten burgerparticipatie belangrijk vinden. Maar waarom de gemeenten het belangrijk vinden is niet makkelijk te beantwoorden.

De gemeenten hebben geen uitgesproken ambitie op dit punt. Ze geven wel aan het belangrijk te vinden om steun onder de bevolking te krijgen voor projecten. Ook het stimuleren van contact tussen burgers en gemeente is een belangrijke reden voor burgerparticipatie. Belangrijk is dat de gemeente het ambitieniveau voor het betrekken van burgers bij projecten en thema's in woord en daad met elkaar in overeenstemming brengt.

In de onderzochte burgerparticipatieprojecten komen de volgende struikelblokken naar voren:

1. Het is niet duidelijk wanneer een project of thema in aanmerking komt voor burgerparticipatie. Er is weinig structuur te ontdekken in het aanwijzen van projecten en thema's. Soms wordt de gemeente overvallen door de inbreng van burgers op een onderwerp of een project.
2. De manier waarop projecten worden aangepakt is iedere keer verschillend. Bijvoorbeeld wie wordt bij een project betrokken, hoe worden mensen benaderd, hoe en wanneer geeft de gemeente informatie aan burgers, hoe vindt evaluatie van het project plaats, wie is binnen de gemeente aanspreekpunt. Er wordt geen bewuste keuze gemaakt voor de vorm van burgerparticipatie binnen het project en er wordt vooraf niet nagedacht over het niveau op de participatieladder dat de gemeente nastreeft én aankan.

De burgers die aan een project hebben meegedaan vinden hun deelname aan het project zinvol en stellen de mogelijkheid erg op prijs. Burgers hebben veel begrip voor de verschillende belangen die de gemeente bij een project moet afwegen. Ze zijn tevreden over de constructieve houding van de gemeenten. Zij geven ook aan waar verbetering mogelijk is. Hierin is een duidelijk verschil tussen de zorgen van burgers die structureel bij een participatieproject zijn betrokken en de zorgen van burgers die bij een eenmalig project zijn betrokken.

De dorpsraad en de werkgroep noemen:

1. Onduidelijkheid over de thema's waarover meegepraat mag worden en de rol die zij daarin hebben.
2. Moeilijkheid om bredere vertegenwoordiging van dorpsbewoners in de groep te krijgen.

Burgers van eenmalige projecten noemen:

1. Het ontbreken van informatie over de voortgang van het project.
2. Weinig inzicht in de motivatie van de gemeente om voorstellen wel of niet mee te nemen in het project.

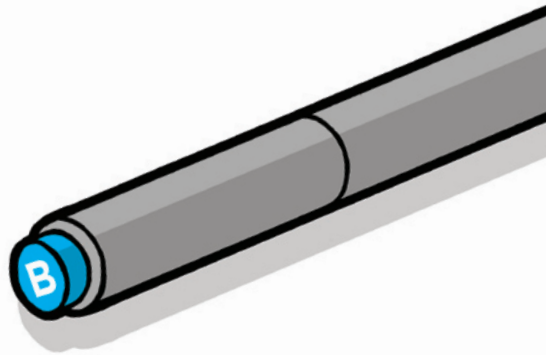
Vorkomen is beter dan genezen. Wanneer de relatie tussen burgers en de gemeente eenmaal is verstoord, is het moeilijk en tijdrovend om dit te herstellen. Sterker nog, de gemeente loopt een groot risico dat de kloof tussen burger en overheid eerder vergroot zal worden dan verkleind. Dit zal de gewenste effecten van burgerparticipatie, zoals betrokkenheid van burgers, teniet doen.

Aanbeveling 1: Benoem als gemeente duidelijk de ambities met betrekking tot burgerparticipatie. Burgerparticipatie kost tijd en geld. De gemeente doet er goed aan om aan te geven op welke onderwerpen zij zich richt.

Aanbeveling 2: Gebruik een vaste aanpak voor burgerparticipatieprojecten. Een vaste aanpak helpt om uniformiteit te krijgen in contacten met burgers en in de uitvoering van projecten. Het is praktisch om thema's en beleidsterreinen te benoemen waarop de gemeente meer of minder ambitieus wil zijn, zoals directe leefomgeving, cultuur, gezondheidszorg. Bij die thema's geeft de gemeente aan tot welk niveau zij inbreng van burgers wenst en aankan. Maar ook wie bij projecten betrokken worden en wie binnen de gemeente aanspreekpunt is.

Aanbeveling 3: Ga voor een 10! Natuurlijk gaan er in een participatieproject soms zaken goed of minder goed, maar de gemeente moet streven naar een 10. De vertrouwensband tussen gemeente en burger is vaak dun. Streven naar een zo goed mogelijk resultaat is belangrijk.

Aanbeveling 4: De beste steun voor burgerparticipatie is het gunnen van succes. Burgerparticipatie is niet vanzelfsprekend. Niet veel burgers zijn bereid energie en tijd te steken in lastige thema's. Koester de inzet die er is. Ook al levert dat soms extra werk en complicaties voor de gemeente op. Burgers snappen goed dat de gemeente keuzes maakt en dat niet iedereen zijn zin kan krijgen. Het vraagt van de gemeente moed om uit te leggen welke afwegingen en keuzes zijn gemaakt. Maak naar alle burgers zichtbaar wat de bijdrage van burgerparticipatie is geweest. Dat kan andere burgers over de streep halen om zich in te zetten voor het wel en wee van de gemeenschap.

Dirksland – dorpsraad Melissant

De gemeente Dirksland heeft sinds 2003 een dorpsraad in Melissant. Door middel van een advertentie in lokale kranten zijn mensen uit de dorpskern geworven voor de dorpsraad. De dorpsraad en de gemeente hebben een convenant opgesteld waarin afspraken zijn vastgelegd. De dorpsraad heeft sinds 2010 een jaarlijks budget van € 2.500 waaruit kosten voor vergaderingen en bewonersavonden worden gedekt. Het aantal deelnemers aan de dorpsraad is niet vast. Iedereen boven de 18 jaar en woonachtig in het dorp kan meedoen.

De dorpsraad komt eenmaal per maand bijeen. Ze bepaalt haar eigen agenda. In 2008 heeft de dorpsraad een dorpsplan opgesteld. Dit dorpsplan dient als leidraad voor de activiteiten van de dorpsraad. Onderwerpen die op de agenda geplaatst worden betreffen onder meer parkeerplaatsen in het dorp, aanpassing speelveldje, organisatie bewonersavond en activiteiten in het dorp, bloembakken, et cetera. De dorpsraad heeft met de gemeente en de Woningbouwvereniging Dirksland een schouw georganiseerd. Dit heeft een lijst verbeterpunten opgeleverd. De gemeente heeft de uitvoering van de lijst actief opgepakt. Tussen de dorpsraad, de burgemeester en de griffier is periodiek (formeel) overleg. Ook is er twee keer per jaar overleg met het college.

Middelharnis - Nieuwe Tonge in Bloei

De gemeente Middelharnis heeft een medewerkster aangesteld voor het zogenoemde buurt- en kerngericht werk. Deze medewerkster heeft een jaarbudget van €20.000 om initiatieven van burgers te ondersteunen. De medewerkster is bij inwoners van Nieuwe-Tonge langs de deuren gegaan om ze persoonlijk uit te nodigen voor een bijeenkomst over de Toekomstvisie van Middelharnis. Na deze bijeenkomst is belangstelling gepeild voor een georganiseerde vorm van dorpsoverleg. Dit heeft geleid tot een groep van 15 mensen, die eind 2008 zijn gestart met de ontwikkeling van een dorpsplan. In het dorpsplan zijn een aantal thema's voor het dorp uitgewerkt. Het plan is in 2009 aan de gemeenteraad overhandigd.

De werkgroep is blijven bestaan en komt eens per 6 á 8 weken bijeen. De werkgroep heeft geen officiële status. Er is een voorzitter aangewezen, die de agenda van de vergaderingen maakt. Ieder kwartaal vindt overleg plaats tussen de werkgroep en de gemeente. Daarnaast is er een website en een dorpskrant waarin nieuws van de werkgroep wordt gepresenteerd. De werkgroep denkt mee over het verkeerscirculatieplan, de veiligheid van de provinciale weg (knooppunt Nelisse), behoud cultureel Erfgoed, de inrichting van de dierenweide en plannen van de gemeente over een Woonzorgcomplex.

Oostflakkee – herinrichting de Kaai

In 2008 startte de gemeente Oostflakkee een project voor de herinrichting van het Kaaiplein in Oude-Tonge. Het doel was om het plein autovrij te maken. Tezamen met de aanpak van het plein zou er een proef plaatsvinden met de afsluiting van de Zuiddijk. Vanwege de verschillende belangen van omwonenden, ondernemers en gemeente zijn de burgers actief bij de ontwikkeling van het plan betrokken.

De gemeente heeft omwonenden en ondernemers voor een ontwerpavond uitgenodigd. In groepjes is op een lege tekening van het plein vrij nagedacht over parkeren, verkeerscirculatie, terrassen, bomen, bankjes. De tekeningen zijn door een stedenbouwkundige verwerkt in sfeerimpressies. De sfeerimpressies zijn op een informatieavond aan omwonenden gepresenteerd. De aanwezigen konden hun reactie op de impressies geven. Deze reacties zijn verwerkt in één tekening. Deze tekening is tijdens een informatieavond aan de burgers voorgelegd. Inmiddels is met de uitvoering van de werkzaamheden gestart.

Parallel aan de ontwerpavond is een avond belegd met bewoners van de Zuiddijk om na te denken over verkeerscirculatie rondom de Zuiddijk. Op initiatief van de inwoners is een proef gestart met het afsluiten van de dijk.

Goedereede – de Ring Ouddorp

In 2007 besloot de gemeente Goedereede de Ring in het centrum van Ouddorp aan te pakken. Reden was het autovrij maken van het centrum, het parkeren van auto's en de seizoensluiting van de Ring tijdens de zomervakantie. De gemeente wilde brede steun van burgers en ondernemers voor het plan.

Er is een projectgroep opgericht van 2 wethouders, en afgevaardigden van ondernemers en omwonenden. De projectgroep is begonnen met drie vergaderingen om aan de hand van een schetsontwerp van de Ring een aantal onderwerpen te bespreken. Deze vergaderingen zijn opgevolgd door een inloopavond waarbij een presentatie van de plannen is gegeven voor inwoners. Dit resulteerde in schriftelijke reacties. De uitkomsten van de inloopavond en de reacties zijn neergelegd bij een landschaparchitect die de schetsen verder heeft uitgewerkt. Deze schetsen zijn in een nieuwe inloopavond aan inwoners gepresenteerd. In de winterperiode 2008/2009 is het project uitgevoerd. In mei 2009 is de Ring geopend. Na het zomerseizoen heeft de projectgroep aan de hand van eigen ervaringen en binnengekomen klachten het project geëvalueerd.